

Effect of having an alcoholic person in families

**A Dissertation submitted in partial fulfilment of the
requirements for the Degree in Masters of Social Work.**

SUBMITTED BY

Alisha Fatima

GUIDE

Dr. Rohini Sudhakar

Department of Social Work, SNDT Women's University

1, Nathibai Thackersey Road, Mumbai

Mumbai 400020

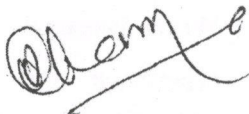
2020-2022

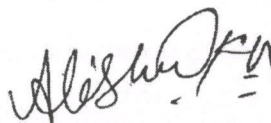
Dr. Prabhakar Chavan
Director

**Department of Lifelong Learning and Extension
SNDT Women's University, Mumbai-20.**

DECLARATION

I, Alisha Fatima, hereby declare that this dissertation entitled "**Effect of having an alcoholic person in families**" is the outcome of my own study undertaken under the guidance of Dr. Rohini Sudhakar, Former H.O.D, Department of Social Work. SNDT Women's University, Churchgate, Mumbai. It has not previously formed the basis for the award of any degree, diploma, or certificate of this Institute or of any other institute or university. I have duly acknowledged all the sources used by me in the preparation of this dissertation.

X Dr. Rohini Sudhakar
Guide

Alisha Fatima
Student

CERTIFICATE

This is to certify that the dissertation entitled “Effect of having an alcoholic person in families” is the record of the original work done by Ms. Alisha Fatima under my guidance and supervision. The results of the research presented in this dissertation have not previously formed the basis for the award of any degree, diploma, or certificate of this Institute or any other institute or university.

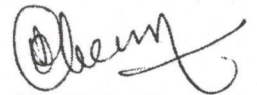

Dr. Rohini Sudhakar

Research Guide

Date: 09/07/2022

Place: Mumbai

Dr. Prabhakar Chavhan

**Head, Department of Social
Work,**

**SNDT Women's University,
Churchgate, Mumbai 20**

दृष्टीहिनत्व तरूणांना येणाऱ्या शैक्षणिक व सामाजिक समस्यांचा अभ्यास

एम. ए अनौपचारिक शिक्षण आणि विकास या अंतर्गत पदवीकारिता संशोधन

संशोधिका-

कु.अनिता राजू ढेबे

(एम.ए अनौपचारिक शिक्षण आणि विकास)

एस.एन.डी.टी महिला विद्यापीठ ,मुंबई

मार्गदर्शिका -

डॉ.रोहिणी सुधाकर

(आजीवन अध्ययन आणि विस्तार विभाग)

एस.एन.डी.टी महिला विद्यापीठ ,मुंबई

२०२१-२०२२

प्रतिज्ञापत्र

मी कु. अनिता राजू ढेबे असे प्रतिज्ञापूर्वक लिहून देते की, " दृष्टीहिनत्व तरुणांना येणाऱ्या शैक्षणिक व सामाजिक समस्यांचा एक अभ्यास" या विषयावर श्रीमती नाथीबाई दामोदर महिला विद्यापीठाच्या नियमांनुसार एम. ए. अनौपचारिक शिक्षण आणि विकास या पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या आंशिक पूर्ततेसाठी हा संशोधन अहवाल स्वतः अभ्यास करून लिहिलेला असून श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई यांना सादर करित आहे. सदर संशोधन अहवाल डॉ. रोहिणी सुधाकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली मी पूर्ण केलेला आहे. मी घोषित करते की, प्रस्तुत संशोधन अहवाल लिहिताना मी ज्या काही संदर्भात उपयोग करत होते. यांची नोंद संशोधन अहवालात केली आहे. त्या संदर्भाव्यतिरिक्त बाकी सर्व लेखन माझे स्वतःचे आहे. या संशोधनातील कुठलाही भाग विद्यापीठाच्या पूर्व परवानगीशिवाय मी कुठेही छापणार नाही, असे मी लिहून देते.

दिनांक: 15/5/2022

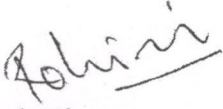
संशोधिका कु. अनिता राजू ढेबे

एम. ए. अनौपचारिक शिक्षण आणि विकास

ठिकाण: मुंबई

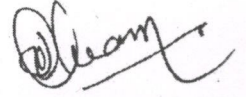
प्रमाणपत्र

या प्रमाणपत्राद्वारे असे प्रमाणित करण्यात येते की, कु. अनिता राजू देबे या पदव्युत्तर द्वितीय वर्षातील विद्यार्थीनीने "दृष्टीहिनत्व तरुणांना येणाऱ्या शैक्षणिक व सामाजिक समस्यांचा एक अभ्यास" या विषयावर संशोधन कार्य माझ्या प्रत्यक्ष मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केले आहे. प्रस्तुत संशोधन २०२१-२०२२ या शैक्षणिक वर्षाची एम. ए. अनौपचारिक शिक्षण आणि विकास ही पदवी प्राप्त करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या अभ्यासक्रमातील एक भाग म्हणून आजीवन अध्ययन आणि विस्तार विभाग श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई यांना सादर करित आहे. मी असे प्रमाणित करते की, उपरोक्त विषयावरील संशोधन हे या परीक्षेसाठी सादर करण्याची योग्यता आहे.

मार्गदर्शिका :

(डॉ. रोहिणी सुधाकर)

विभाग प्रमुख

(डॉ. प्रभाकर चव्हाण)

आजीवन अध्ययन आणि विस्तार विभाग

एस.एन.डी.टी. महिला विद्यापीठ, मुंबई - ४०००२०

“मुंबईतील लोकोमोटिव्ह दिव्यांग व्यक्तींना दैनंदिन जीवनात येणाऱ्या समस्यांचा अभ्यास”

समाजकार्य पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी

सादर केलेला शोधनिबंध

संशोधिका

कु. अंजुशा आप्पाराव कांबळे

मार्गदर्शिका

स्मृती पारही

समाजकार्य विभाग

श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ

चर्चगेट, मुंबई - ४०००२०

शैक्षणिक वर्ष

२०२० - २०२१

Dr. Prabhakar Chavan
Director

Department of Lifelong Learning and Extension
SNDT Women's University, Mumbai-20.

प्रतिज्ञापत्र

मी कुमारी अंजुशा आप्पाराव कांबळे असे प्रतिज्ञापूर्वक लिहून देते की, "मुंबईतील लोकोमोटर दिव्यांग व्यक्तींना दैनंदिन जीवनात येणाऱ्या समस्यांचा अभ्यास" या विषयावर श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठाच्या नियमानुसार समाजकार्य (एम.एस.डब्ल्यू) या पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या आंशिक पुर्ततेसाठी हा संशोधन अहवाल स्वतः अभ्यास करून लिहिलेला असून तो श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई यांना सादर करित आहे.

सदर संशोधन अहवाल "मुंबईतील लोकोमोटर दिव्यांग व्यक्तींना दैनंदिन जीवनात येणाऱ्या समस्यांचा अभ्यास" सौ.कांचन एक्का यांच्या मार्गदर्शनाखाली मी पूर्ण केलेले आहे.

मी असे घोषित करते की, प्रस्तुत संशोधन अहवाल लिहिताना मी दुसऱ्या कोणत्याही संशोधनाची नक्कल केलेली नाही. संशोधन पूर्ण करण्यासाठी विविध संदर्भ ग्रंथांचा आधार घेतला असून त्याची सूची संशोधन अहवालाच्या शेवटी संदर्भ सूचीमध्ये दिलेली आहे. त्या संदर्भा व्यतिरिक्त बाकी सर्व लेखन केवळ माझे स्वतःचे आहे.

या संशोधनातील कुठलाही भाग विद्यापीठाच्या पूर्वपरवानगी शिवाय मी कुठेही छापणार नाही, असे मी लिहून देते.

दिनांक :- १८/९/२०२२

ठिकाण :- मुंबई

A. Akamble
कु. अंजुशा आप्पाराव कांबळे

(संशोधिका)

समाजकार्य विभाग

(द्वितीय वर्ष)

निवेदन

मी कु. अंजुशा आप्पाराव कांबळे, संशोधन अहवालाच्या प्रारंभी असे नमूद करते, माझ्या संशोधनाचा विषय "मुंबईतील लोकोमोटर दिव्यांग व्यक्तींना दैनंदिन जीवनात येणाऱ्या समस्यांचा अभ्यास" हा आहे. संकलित माहितीच्या आधारे केलेले सदर संशोधन हे माझे स्वातंत्र्य लेखन आहे. काही प्रमाणात संदर्भग्रंथ यांमधून काही मुद्दे, विषय स्पष्ट करण्यासाठी संदर्भाचा, माहितीचा उल्लेख केला. या व्यतिरिक्त इतर उर्वरित लेखन केवळ माझे स्वतःचे विश्लेषण आहे.

A. Akamble

कु. अंजुशा आप्पाराव कांबळे

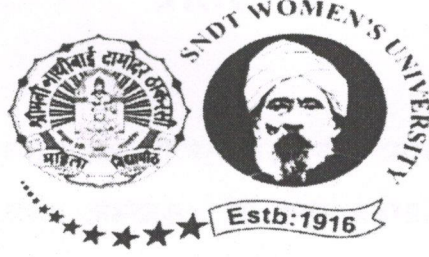
संशोधिका

समाजकार्य विभाग

पदव्युत्तर समाजकार्य

द्वितीय वर्ष

विषय- मोर्चीच्या व्यावसायिक, आरोग्य, आणि सामाजिक
जीवनाचा अभ्यास

संशोधिका
कु. कांचन अरुण कदम

मार्गदर्शक
डॉ. रोहिणी सुधाकर

समाजकार्य विभाग,
श्रीमती.नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ,
पदव्युत्तर चर्चगेट, मुंबई-४०००२०.

सन २०२०-२०२१.

Dr. Prabhakar Chavan
Director

Department of Lifelong Learning and Extension
SNDT Women's University, Mumbai-20.

प्रतिज्ञापत्र

मी कु.कांचन अरुण कदम घोषित करते की, 'मोर्चीच्या व्यावसायिक,आरोग्य, आणि सामाजिक जीवनाचा अभ्यास " या शोध प्रबंधात समाविष्ट केलेले संशोधन कार्य माझे स्वतःचे योगदान आहे. डॉ.रोहिणी सुधाकर मॅडम, सहयोगी प्राध्यापक, सामाजिक कार्य विभाग आणि आजीवन शिक्षण आणि विस्तार विभाग, एस.एन.डी.टी.महिला विद्यापीठाच्या मार्गदर्शनाखाली हे संशोधन केले गेले आहे.हे संशोधन कार्य कोणत्याही पदवी, डिप्लोमा किंवा इतर तत्सम पदकांसाठी कोणत्याही उमेदवाराला पुरस्कारासाठी इतर कोणत्याही विद्यापीठाकडे सादर केले गेले नाही.

जिथे, जिथे इतरांच्या मागील कामाचे संदर्भ दिले गेले आहेत, ते स्पष्टपणे सूचित केले गेले आहेत आणि संदर्भामध्ये समाविष्ट केले गेले आहेत हे माझे स्वतंत्र काम आहे.

स्थळ- मुंबई

दिनांक- १८/१०/२०२१.

{ कु.कांचन अरुण कदम }

संशोधिका

एम.एस.डब्लू.

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्राद्वारे असे प्रमाणित करण्यात येते की ,कांचन अरूण कदम या पदव्युत्तर समाजकार्य विभाग,द्वितीय वर्षातील विद्यार्थीनीने "मोर्चीच्या व्यावसायिक,आरोग्य,आणि सामाजिक जीवनाचा अभ्यास " या विषयावर संशोधन कार्य माझ्या प्रत्यक्ष मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केले आहे . प्रस्तुत संशोधन २०२१-२०२२ या शैक्षणिक वर्षाची MSW ही पदवी प्राप्त करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या अभ्यासक्रमातील एक भाग म्हणून सामाजिक कार्य विभाग ,श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ , मुंबई यांना सादर करित आहे, उपरोक्त विषयावरील संशोधन हे या परीक्षेसाठी सादर करण्यास योग्य आहे .

{ डॉ .रोहिणी सुधाकर }

मार्गदर्शिका

{ डॉ .प्रभाकर चव्हाण }

विभाग प्रमुख (अतिरिक्त भार)

समाज कार्य विभाग

एस.एन.डी.टी. महिला विद्यापीठ,

मुंबई - ४०००२०.

महिला बांधकामगारांचा सामाजिक आर्थिक व कायदे

विषयक अभ्यास

अंशतः पदव्युत्तर समाजकार्य अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी सादर केलेले संशोधन

संशोधिका : नम्रता देवानंद सरवदे

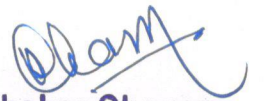
मार्गदर्शक: डॉ. प्रभाकर चव्हाण

पदव्युत्तर समाजकार्य विभाग

श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ

मुंबई-400 020

वर्ष 2020-21

Dr. Prabhakar Chavan

Director

Department of Lifelong Learning and Extension
SMT Women's University, Mumbai-20.

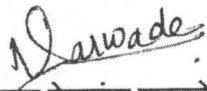
प्रतिज्ञापत्र

मी कु. नम्रता देवानंद सरवदे असे प्रतिज्ञा पूर्वक लिहून देते की, 'महिला बांधकाम कामगारांचा सामाजिक आर्थिक व कायदे विषयक अभ्यास' या विषयावर श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठाच्या नियमानुसार समाजकार्य (एम एस डब्ल्यू) या पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या अंशिक पूर्ततेसाठी हा संशोधन अहवाल स्वतः अभ्यास करून लिहिलेला असून तो श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई यांना सादर करीत आहे.

सदर संशोधन अहवाल डॉ. प्रभाकर चव्हाण यांच्या मार्गदर्शनाखाली मी पूर्ण केलेला आहे. मी असे घोषित करते की, प्रस्तुत संशोधन अहवाल लिहितांना मी जा काही संदर्भाचा उपयोग करत होते, त्याची नोंद संशोधन अहवालात केली आहे व त्या संदर्भात व्यतिरिक्त बाकी सर्व लेखन केवळ माझे स्वतःचे आहे.

दिनांक : 17/9/2021

ठिकाण : मुंबई

नम्रता देवानंद सरवदे

(संशोधिका)

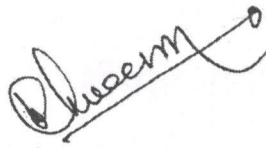
एम. एस. डब्ल्यू.

(द्वितीय वर्ष)

प्रमाणपत्र

या प्रमाणपत्र द्वारे असे प्रमाणित करण्यात येते, की कुमारी नम्रता देवानंद सरवदे या पदवीधर समाजकार्य द्वितीय वर्षातील विद्यार्थिनीने 'महिला बांधकाम कामगारांचा सामाजिक-आर्थिक व कायदेविषयक अभ्यास' या विषयावर संशोधन करून माझ्या प्रत्यक्ष मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केले आहे.

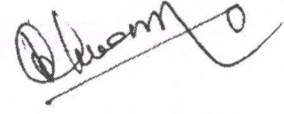
प्रस्तुत संशोधनाने 2020-21 या शैक्षणिक वर्षाची एम.एस.डब्ल्यू. (पदव्युत्तर समाजकार्य) ही पदवी प्राप्त करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या अभ्यासक्रमातील एक भाग म्हणून पदव्युत्तर समाजकार्य विभाग श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ, मुंबई यांना सादर करीत आहोत.

डॉ. प्रभाकर चव्हाण

(सहयोगी प्राध्यापक)

आजीवन अध्ययन आणि विस्तार विभाग

डॉ. प्रभाकर चव्हाण

विभाग प्रमुख

समाज कार्य विभाग